

Tárgytematika / Course Description

Belgyógyászati geriátriai és sebészeti szakápolástan területi gyakorlata

NGB_EG050_3

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: Zborovján Ferencné

Félév / Semester: 2018/19/1

Beszámolási forma /

Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/24

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A hallgatók az ápolási folyamat alapelveinek alkalmazásával, az eddigi elméleti és gyakorlati ismereteik komplex alkalmazásával végezzék a belgyógyászati, geriátriai és sebészeti jellegű megbetegedésekben szenvedő betegek szakápolását. Ismerjék meg, a szakápolási tevékenységhez kapcsolódó diagnosztikai és terápiás beavatkozások előkészítését, kivitelezését és adminisztrálását. Az adott tudományterületekhez kapcsolódóan szerezzenek jártasságot a betegoktatás, egészségnevelés és rehabilitáció feladataiban.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A gyakorlati órák 40 percesek, így a napi gyakorlati időtartam 10 óra.

A gyakorlat ideje: 6.00 – 14.00 (fél óra ebédszünet) az egyes osztályok munkarendjétől függően a gyakorlatvezető ettől eltérő kezdési időpontot jelölhet ki a hallgatók számára.

A gyakorlat területi felosztásban:

1. Pulmonológia szakápolástana – 40 óra
2. Kardiovaszkuláris rendszer szakápolástana – 50 óra
3. Gasztroenterológia szakápolástana – 50 óra
4. Hematológia szakápolástana – 20 óra
5. Nefrológia szakápolástana – 30 óra
6. Általános sebészet szakápolástana – 50 óra
7. Idegsebészet és szakápolástana – 20 óra
8. Traumatológia és helyreállító sebészet szakápolástana – 50 óra
9. Gerontológia – 30 óra

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Félévközi követelmények:

A gyakorlat minden területének letöltése kötelező.

A gyakorló területek különböző jellege, valamint eltérő személyi és tárgyi feltételrendszere miatt, a tematikában megjelölt követelmények széles repertoárja jelenik meg. Ezek mindegyikének teljesítése kétséges lehet, mivel lehetséges, hogy az adott gyakorló területek mindegyikén nem végeznek ilyen beavatkozásokat, vagy ezek időpontja nem egyezik meg a hallgató gyakorlati idejével. A hiányosság pótlása a hallgató felelőssége.

A területi szakápolástani gyakorlat teljes időtartamának letöltése kötelező, melyet az egyes gyakorlati lapokon a

gyakorlati vezetővel igazoltatni kell, amennyiben a hallgató a beosztás szerinti időpontban, igazoltan nem tud megjelenni, akkor a gyakorlat vezető oktatóval egyeztetett más időpontban a gyakorlat időtartamát le kell tölteni.

A gyakorlati (kompetencia) vizsgára bocsátás feltételei:

- a teljes gyakorlati idő letöltése
- a gyakorlatvezető által előírt követelmények és napi tevékenységek maradéktalan elvégzése

Amennyiben a megjelölt feltételek nem teljesülnek a hallgató nem bocsátható gyakorlati vizsgára, a gyakorlati idő letöltésének ismétlésére kötelezhető.

A gyakorlati csoportbeosztást a PAMOK oktatásszervezője készíti, azon változtatás, csak engedéllyel lehet.

Az igazolt hiányzást a tantárgyfelelőssel és területi gyakorlatvezetővel egyeztetett időpontban pótolni kell.

A félév végén szóbeli és gyakorlati kompetencia vizsga, vizsgáztat: Zborovján Ferencné

Pulmonológia szakápolástana

Dátum:.....

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

1. Diagnosztikus és terápiás beavatkozások

- képpalkotó eljárások a pulmonológiában
- endoszkópos vizsgálatok ápolói feladatai,
- biopsia, punctiok
- cytológiai és hisztológiai vizsgálatok
- mellkasi drainage
- légúti váladék leszívására szolgáló eszközök
- légzésfunkciós vizsgálatok,
- oxigénterápia
- a váladékok mintavételének általános szabályai
- leggyakoribb laboratóriumi vizsgálatok (vér, köpet, garatváladék, punctatum stb.)

Szóbeli kompetencia:

- a vizsgálatok lényegének, sajátosságainak, veszélyeinek ismerete

Gyakorlati kompetencia:

- a vizsgálatok előkészítése
- a beteg/kliens testi-lelki felkészítése a vizsgálatra
- a beavatkozások utáni ápolói teendők
- esetleges szövödmények felismerése, veszélyek elhárítása
- betegoktatás
- mintavételi eljárások kivitelezése
- oxigénterápia előkészítése, eszközei, kivitelezése, szabályai
- légúti váladék leszívása

2. A légzőrendszer betegségeiben alkalmazott gyógyszerek

Szóbeli kompetencia:

- a légzőrendszer betegségeiben alkalmazott gyógyszerek, gyógyszercsoportok ismerete
- inhalációs eljárások lényege, eszközei, módszerei
- akut és krónikus kezelési protokollok
- fertőző beteg ápolásának szakápolói feladatai

3. Komplex szakápolói feladatok

Gyakorlati kompetencia:

Ápolási terv készítése asthma bronchialéban szenvedő beteg számára:

- ápolási anamnézis felvétele
- a lehetséges általános és specifikus ápolási diagnózisok
- ápolási műveletek
- lehetséges diagnosztikus eljárások
- kezelési alapelvek
- főbb gyógyszercsoportok
- utókezelés, rehabilitáció

4. Allergológia

Szóbeli kompetencia:

- allergiai vizsgáló módszerek, leggyakoribb allergének

5. Pulmonológiai gondozó

Szóbeli kompetencia:

- pulmonológiai szűrés rendszere, pulmonológiai gondozás területei
- egészségnevelés módszerei, lehetőségei (daganatos és fertőző betegségek megelőzésére)
- egészségmagatartás, higiéniai szabályok ismerete
- speciális diéták a pulmonológiában

	Szöveges értékelés
<i>Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)</i>	
<i>A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsátható.</i>	<i>Gyakorlatvezető aláírása:</i>

Kardiovaszkuláris rendszer szakápolástana

Dátum:.....

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

1. Diagnosztikus és terápiás beavatkozások

- EKG készítése, terheléses EKG vizsgálat
- ABPM , Holter felhelyezés
- echo vizsgálat, Doppler vizsgálat
- angiográfia
- izotóp vizsgálatok
- pace maker típusai, ideiglenes pacemaker behelyezése
- kardiospecifikus laboratóriumi vizsgálatok

Szóbeli kompetencia:

- a vizsgálatok lényegének, sajátosságainak, veszélyeinek ismerete

Gyakorlati kompetencia:

- a vizsgálatok előkészítése
- a beteg/kliens testi-lelki felkészítése a vizsgálatra
- a beavatkozások utáni ápolói teendők
- esetleges szövődmények felismerése, veszélyek elhárítása
- betegoktatás
- EKG készítés, vérnyomásmérés különböző módszerekkel

2. A szív- és keringési rendszer betegségeiben alkalmazott gyógyszerek

- leggyakoribb kezelési kombinációk, adott kardiovaszkuláris betegségcsoportok esetén (inf.myoc., ISZB, hypertonia, ritmuszavarok, carditisek, card. decomp.)
- cardioversio (gyógyszeres, elektromos)

Szóbeli kompetencia:

- a szív és keringési rendszer betegségeiben alkalmazott gyógyszerek, gyógyszer-csoportok ismerete

3. Komplex szakápolói feladatok

Gyakorlati kompetencia:

Ápolási terv készítése acut myocardialis infarctusban szenvedő beteg számára:

- ápolási anamnézis felvétele
- a lehetséges általános és specifikus ápolási diagnózisok
- ápolási műveletek
- lehetséges diagnosztikus eljárások
- kezelési alapelvek
- főbb gyógyszer-csoportok
- utókezelés, rehabilitáció

4. Kardiológiai szubintenzív részleg

Szóbeli kompetencia:

- akut kardiológiai betegellátás és monitorizálás ápolói feladatai
- eszközei
- ellátási protokollok

5. Kardiológiai gondozó

Szóbeli kompetencia:

A beteg oktatásának ápolói feladatai

- a korszerű kardiológiai rehabilitáció elvei
- életmód, életvitel, speciális diéta
- a prevenció, a gondozás és a rehabilitáció területei

	Szöveges értékelés
--	--------------------

<p><i>Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)</i></p>	
<p><i>A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.</i></p>	<p><i>Gyakorlatvezető aláírása:</i></p>

Gasztroenterológia szakápolástana

Dátum:.....

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

1. Diagnosztikus és terápiás beavatkozások – részben endoszkópos laboratóriumban

- leggyakoribb laboratóriumi vizsgálatok (vér, széklet, vizelet, egyéb)
- speciális gasztroenterológiai laboratóriumi vizsgálatok (májfunkció, hepatotrop vírusok, tumor markerek, tenyésztéses vizsgálatok)
- képalkotó eljárások a gasztroenterológia területén (Rtg, UH, izotóp, CT, MR)
- endoscopos vizsgálatok és beavatkozások (felső- és alsó részleges illetve pan-endoscopiák, kapszulás endoscopia, ERCP, EST, polypectomiák, endoscopos vérzéscsillapító eljárások)
- haspunctio, májbiopsia, nyelöcső pH monitorizálás, Helicobacter pylori kimutatásának módszerei, H 2 kilégzési teszt
- percutan endoscopos gastrostoma (PEG),
- vérzéscsillapítás lehetőségei a gasztroenterológiában (Sangstaken-Blackemoore szonda alkalmazása)

Szóbeli kompetencia:

- a vizsgálatok lényegének, sajátosságainak, veszélyeinek ismerete

Gyakorlati kompetencia:

- a vizsgálatok előkészítése
- a beteg/kliens testi-lelki felkészítése a vizsgálatra
- a beavatkozások utáni ápolói teendők
- esetleges szövödmények felismerése, veszélyek elhárítása
- betegoktatás
- mintavétel, váladékok vizsgálatra küldése

2. Az emésztőrendszer megbetegedéseiben alkalmazott gyógyszercsoportok

Szóbeli kompetencia

- a kiemelt gastroenterológiai betegségek (acut és chronikus) kezelési protokolljai

3. Gasztroenterológiai szubintenzív részleg

Szóbeli kompetencia

- acut gastroenterológiai betegellátás és monitorizálás, vérzéscsillapítás

Gyakorlati kompetencia

- a Sangstaken-Blackemoore szonda alkalmazása

4. Gasztroenterológiai szakambulancia (gondozó)

Szóbeli kompetencia

- betegcsoportok (IBD, Chr. pancreatitis, cirrhosis hepatis, chr. vírus hepatitiszek, GERD)
- a gastroenterológiai rehabilitáció és gondozás, életmód, életvitel, speciális diéta

5. Szakápolói feladatok

Gyakorlati kompetencia

Kezelési alapelvek, ápolói feladatok, vizsgálatok előkészítése, kivitelezése, ápolási terv készítése, ápolási diagnózisok felállítása, utókezelés és rehabilitáció az alábbi kórképekben szenvedő betegek ápolása során

- ulcus ventriculi/duodeni
- Crohn betegség, colitis ulcerosa
- cirrhosis hepatis

	Szöveges értékelés
<i>Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)</i>	
<i>A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.</i>	<i>Gyakorlatvezető aláírása:</i>

Hematológia szakápolástana

Dátum:.....

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

1. Diagnosztikus és terápiás beavatkozások

- legfontosabb hematológiai laboratóriumi (vér) vizsgálatok
- sternum punctio, crista biopsia

Szóbeli kompetencia:

- a vizsgálatok lényegének, sajátosságainak, veszélyeinek ismerete
- transzfúzió ápolói feladatai

Gyakorlati kompetencia:

- a vizsgálatok előkészítése
- a beteg/kliens testi-lelki felkészítése a vizsgálatra

- a beavatkozások utáni ápolói teendők
- esetleges szövődmények felismerése, veszélyek elhárítása
- betegoktatás
- vérvétel

2. A hematológiai megbetegedésekben alkalmazott gyógyszercsoportok

Szóbeli kompetencia:

- a vérképzőrendszer betegségeiben alkalmazott gyógyszerek, gyógyszercsoportok ismerete
- vérkészítmények
- vérképzésre ható szerek
- vitaminok
- cytostaticumok

3. Szakápolói feladatok

Gyakorlati kompetencia:

Ápolási terv készítése akut leukémiában szenvedő beteg számára:

- ápolási anamnézis felvétele
- a lehetséges általános és specifikus ápolási diagnózisok
- ápolási műveletek
- lehetséges diagnosztikus eljárások
- kezelési alapelvek
- izoláció ápolói feladatai
- főbb gyógyszercsoportok
- utókezelés, rehabilitáció

4. Hematológiai gondozó

Szóbeli kompetencia

- betegcsoportok (CML, CLL, lymphomák, anémiák, thrombophyliák)
- immunszuprimált beteg oktatása, életmód, életvitel
- transzplantációval kapcsolatos ápolói feladatok
- anémiában szenvedő beteg oktatása

5. Vérellátó szolgálat

Szóbeli kompetencia

- működési rendszere, vérkészítmények előállítása, tárolása és alkalmazási lehetőségei
- speciális terápiás eljárások, donorszűrés

	<i>Szöveges értékelés</i>
<i>Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)</i>	

<p><i>A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.</i></p>	<p><i>Gyakorlatvezető aláírása:</i></p>
---	---

Nefrológia szakápolástana

Dátum:.....

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

1. Diagnosztikus és terápiás beavatkozások

Szóbeli kompetencia

- speciális laboratóriumi vizsgálatok (vesefunkciók, clearance, gyűjtött vizelet)
- UH (UH vezérelt vesebiopsia)
- centralis vena canulálás, chimino fistula
- dializáló eljárások típusai
- a transzplantáció feltételrendszere

2. A nefrológia megbetegedésekben alkalmazott gyógyszeres csoportok

Szóbeli kompetencia

- a kiemelt nefrológiai betegségek (akut és krónikus) kezelési protokolljai

3. Szakápolói feladatok:

Gyakorlati kompetencia

Ápolói feladatok, vizsgálatok előkészítése, kivitelezése, ápolási terv készítése, ápolási diagnózisok felállítása az alábbi kórképekben szenvedő betegek ápolása során

- heveny veseelégtelenség
- krónikus veseelégtelenség

4. Nefrológiai gondozó

Szóbeli kompetencia

- krónikus vesebeteg és transzplantáltak gondozási feladatai
- hypertonia ambulancia
- a hypertonia szűrése, diagnosztikája, kezelése

A beteg oktatásának ápolói feladatai

- életmód, életvitel
- speciális diéta

5. Dialízis centrum

Szóbeli kompetencia

- szervezete, működési rendje
- eszközök, módszerek, eljárások
- haemodialysis és peritoneális dialysis ápolói feladatai

	<i>Szöveges értékelés</i>
--	---------------------------

<p><i>Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)</i></p>	
<p><i>A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.</i></p>	<p><i>Gyakorlatvezető aláírása:</i></p>

Általános sebészet szakápolástana

Dátum:.....

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

Szóbeli kompetencia

Az egyes területek a diagnosztikája, a műtétek előkészítés és a műtétek utáni időszak ápolói feladatai.

- has, emlő, pajzsmirigy sebészete
- égésplasztika
- érsebészet
- septicus sebészet (colo-proctologiai-, gastroenterológiai szakrendelés)

Gyakorlati kompetencia

Ápolói feladatok, vizsgálatok előkészítése, kivitelezése, ápolási terv készítése, ápolási diagnózisok felállítása az alábbi kórképekben szenvedő betegek ápolása során

- acut pancreatitis
- ileus
- végtagcsonkolás
- mastectomia

	<p><i>Szöveges értékelés</i></p>
<p><i>Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)</i></p>	
<p><i>A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.</i></p>	<p><i>Gyakorlatvezető aláírása:</i></p>

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

Szóbeli kompetencia

Az idegsebészetben használatos diagnosztika és speciális ápolási feladatok.

- koponya megnyitásával járó műtétek (vérzés, tumor, trauma)
- gerincműtétek
- érzéstelenítés, fájdalomcsillapítás az idegsebészetben
- perifériás idegsérülések kezelése
- neuro-elektrofiziológiai labor
- krónikus gerincbetegek gondozása és rehabilitációja

Gyakorlati kompetencia

- ápolási terv készítése az idegsebészetben belül – szabadon választott – témakörben
- ápolási anamnézis
- általános és specifikus ápolási diagnózisok
- rövid – közép – és hosszú távú ápolási tervek

	Szöveges értékelés
Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)	
A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.	Gyakorlatvezető aláírása:

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

Szóbeli kompetencia

- akut traumatológiai ellátás - Baleseti Állomás (akut sérülések ambuláns diagnosztikája és ellátása, a polytraumatizált beteg)
- kézsebészeti műtétek típusai, a műtétek ápolói feladatai
- mellkas sebészet (mellkasi rekonstrukció, tumor sebészet)
- a leggyakoribb traumatológiai kórképek komplex műtéti és korai rehabilitációs eljárásai és ápolói feladatai
- ortopédia (leggyakoribb műtéti eljárások, protetikai eszközök, rehabilitáció)

Gyakorlati kompetencia

Ápolási terv készítése az alábbi témakörökben:

- egy traumatológiai műtéten átesett beteg ápolásának komplex ápolói feladatai (szabadon választott témakör)
- TEP ápolói feladatai – a komplex rehabilitációig

	<i>Szöveges értékelés</i>
<i>Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)</i>	
<i>A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.</i>	<i>Gyakorlatvezető aláírása:</i>

Gerontológiai szakápolástan

Dátum:.....

A gyakorlat helye:.....

Gyakorlatvezető neve, beosztása: .....

Szóbeli kompetencia

- élettani és kóros öregség, légzőrendszeri elváltozások, szív- és érrendszeri elváltozások
- tápcsatornát érintő elváltozások (szájüreg, fogak, nyáleválasztás, nyelés, étvágy, rágás)
- emésztés, bélműködés, székletürítési változások
- vizeletkiválasztó és elvezető rendszer változásai – retentio, incontinentia stb. ápolói feladatai, hőszabályozás, bőr, érzékszervek változásai
- a mozgásrendszer időskori elváltozásai és azok ápolói feladatai (gyógyászati segédeszközök, protézisek, rehabilitációs feladatok)
- endokrin rendszeri elváltozások és azok szakápolói feladatai.
- az idegrendszer működésének kóros folyamatai (időskori idegrendszeri megbetegedések) – az ápolói feladatai
- az időskor leggyakoribb megbetegedései, leggyakoribb kórképei – és azok szakápolói feladatai.
- az időskorban leggyakrabban alkalmazott gyógyszercsoportok, gyógyszerelési alapelvek
- a betegoktatás specifikumai idős beteg ellátása során
-
- Gyakorlati kompetencia
- - az idős beteg fiziológiás szükségleteinek kielégítése
- az idős beteg megváltozott étrendi szükségletének kielégítése
- az intellektuális hanyatlás jeleinek felismerése,
- az immobilitás szakápolói feladatai
- az instabilitás felismerése és ápolása,
- az inkontinencia fajtáinak elkülönítése és ápolása
- iatrogén gyógyszerhatások időskorban

	Szöveges értékelés
Gyakorlati tevékenység rövid értékelése (önállóság, team munka, pontosság stb.)	
A gyakorlati idő maradéktalan letöltését igazolom. A hallgató kompetencia vizsgára bocsáthat.	Gyakorlatvezető aláírása:

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

4. Kötelező irodalom: dr. Oláh András (szerk): Az ápolástudomány tankönyve – elektronikus tankönyv – Medicina Könyvkiadó, 2012
